

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-1-61 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 05-51/753-204
Karar Tarihi : 15.8.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER: Harun ULU, Metin PEKTAŞ

C. ŞİKAYET EDEN : - Tüketiciler Birliği Konya Şubesi Başkanı Kemal ÖZER
Belediye İşhanı Hastane Cad. No: 46 Konya

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILANLAR:

- Konya Tüpçüler Odası
Küçük İhsaniye Mah. 42040 Konya

E. DOSYA KONUSU: Konya Tüpçüler Odası'nın aldığı kararla üyelerinin pazar günleri tüp satışı yapmasını yasakladığı ve bu şekilde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikayet dilekçesinde; Konya Tüpçüler Odası'nın aldığı bir kararla Konya'da faaliyet gösteren tüp şirketlerinin pazar günü tüp dağıtım yapmasının yasaklandığı, Mayıs 2005'e kadar isteyen şehir içi tüp firmasının pazar günleri işyerini açarak tüketiciden gelen tüp siparişlerini karşılamaktayken, Konya Tüpçüler Odası'nın aldığı karar sonrasında hiç bir tüp şirketinin işyerini açmadığı ve tüp satışı yapmadığı, adı geçen Oda'nın disiplin yönetmeliğine dayanarak pazar günü işyerini açan üyelerine cezalar uyguladığı ve şirketlere iş yerini süreli veya süresiz kapatma tehditleri yaptığı iddia edilmektedir.

40

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 6.6.2005 tarih ve 3846 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 4.8.2005 tarih ve 2005-1-61/11-05-HU sayılı ilk inceleme raporu, 9.8.2005 tarih ve REK.0.05.00.00-110/168 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-51 sayılı kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

50

- Konya Tüpçüler Odası'nın üyelerinin pazar günleri satış yapmasını yasaklayıcı bir karar almasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceği,
- Söz konusu Oda'nın bu yönde bir karar aldığına ilişkin açık deliller olmaması, iddiaya konu olayın fiyat tespiti gibi ağır rekabet ihlallerinden olmaması nedeniyle konuyla ilgili önaraştırma yapılmasına gerek

bulunmadığı; 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca Konya Tüpçüler Odası'na üyelerinin tüp satış hizmetlerinin süresiyle ilgili kanuni süreler dışında bir kısıtlama getirilmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceği, eğer böyle bir karar alındıysa bu kararın yürürlükten kaldırılması ve bunun üyelerine duyurulması gerektiği, bunların yapılmaması halinde Oda hakkında soruşturma açılacağına ilişkin yazılı bir görüş bildirilmesinin yerinde olacağı ifade edilmiştir.

60 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) temel olarak sanayide (dökme LPG), otomobillerde (otogaz) ve mutfakta (tüplü LPG) kullanılmaktadır. Tüplü LPG, dağıtım şirketleri tarafından işin niteliğine uygun 2 veya 12 litrelik kaplara doldurularak bayiler aracılığıyla tüketiciye ulaştırılmaktadır. Şikayete konu olayda ifade edilen "tüpçü", dağıtım şirketinden kaplar içinde teslim aldıkları LPG'yi tüketicinin adresinde teslim eden, bunun karşılığında da belirli bir hizmet bedeli kazanan perakendeci bayileri temsil etmektedir. Bu bakımdan tüplü LPG bayileri 4054 sayılı Kanun kapsamında birer teşebbüstür.

70

Tüpçüler Odası 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na dayanılarak kurulmuş bir meslek kuruluşudur. 5362 sayılı Kanun'un 4. maddesinde Odaların, oda kurulmak istenen yerde çalışmakta olan sanat, hizmet ve meslek sahipleri ile esnaftan en az beşyüz kişinin isteği ve Bakanlık izni ile kurulacağı belirtilmiştir. Teşebbüs konumundaki tüplü LPG bayilerinin meslek örgütü olan tüpçüler odası 4054 sayılı Kanun kapsamında bir teşebbüs birliğidir.

80

Şikayete konu olay, Konya'da tüpçüler odasının aldığı bir kararla pazar günleri tüplü LPG satışının yasaklanmasıdır. İlk olarak, adı geçen Oda'nın üyelerinin belirli günlerde satış yapmasını yasaklayıcı yetkisinin bulunup bulunmayacağı belirlenmesi gerekmektedir. 5362 sayılı Kanun'un kapsamında kurulan odaların genel kurul ve yönetim kurullarının görev ve yetkileri aynı Kanun'un 10. ve 11. maddelerinde açıkça belirlenmiştir. Bu görev ve yetkiler arasında üyelerinin belirli günlerde faaliyet yapmasını yasaklayıcı açık bir yetkisinin olmadığı görülmektedir.

90

Öte yandan, bazı illerde pazar günü tüp satışının yerel otoriteler tarafından yasaklandığı görülmektedir. Yapılan inceleme ve görüşmeler neticesinde, bazı illerde, il bazında pazar günü tüp satışının il mahalli çevre kurulu kararı doğrultusunda yasaklandığı anlaşılmıştır. Nitekim Ankara'da pazar günleri tüp satışı Ankara Valiliği İl Mahalli Çevre Kurulu'nca yasaklanmıştır.

Konya'daki tüp satışları ile ilgili hukuki durum hakkında bilgi almak için Raportörlerce Konya Büyükşehir Belediyesi ve Meram Belediyesi ile telefon görüşmesi yapılmıştır. Meram Belediyesi İktisat ve Kuşat Müdürü ile yapılan telefon görüşmesinde;

- Valilik, büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerinin pazar günü tüp satışını yasaklayan herhangi bir kararının bulunmadığı,
- Buna rağmen pazar günleri Konya merkezinde tüp satışı yapılmadığı, bu duruma Tüpçüler Odası'nın aldığı bir kararın neden olduğu yönünde duyular

100

olduğu, ancak bununla ilgili olarak belediyeye ulaşan herhangi bir şikayetin olmadığı ifade edilmiştir.

110 Meram Belediyesi İktisat ve Kuşat Müdürü ile yapılan bu görüşmede elde edilen bilgiler, şikayet dilekçesinde yer verilen, Tüpçüler Odası'nın aldığı bir kararla pazar günü tüp satışının yasaklandığı yönündeki iddiayı destekler niteliktedir. Bu noktada açık yetkisi bulunmadığı halde aldığı bir kararla üyelerinin pazar günü tüp satışını yasaklayan Oda'nın bu kararının 4054 sayılı Kanun açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

120 Oda'nın üyelerinin pazar günü satış yapmasını yasaklaması, üyelerinin özgürce ticari karar almasını kısıtladığı gibi tüketici seçeneklerini de azaltmaktadır. Konuya rekabet boyutundan bakıldığında ise satılan ürüne ilişkin miktar, fiyat ve satış koşulları gibi hususlar doğrudan teşebbüs birliği kararı ile belirlenmese de, böyle bir karar ile tüp dağıtım hizmetinin sunum süresinde ortak bir kısıtlama getirilmektedir. Hizmet sunum süresi de, ürünün fiyatı ve satış koşulları gibi teşebbüsler arasındaki ekonomik yarışta etkili olan parametrelerden ve piyasadaki rekabetin göstergelerindedir. Bu bakımdan boykot amaçlı olmasa da, bayilerin hizmet süresini kısıtlayan teşebbüs birliği kararları 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal etmektedir.

130 Öte yandan Tüpçüler Odası'nın, üyelerinin pazar günleri tüp satışını yasakladığına ilişkin çok açık deliller bulunmamakta, ancak böyle bir duruma işaret eden bir şikayet dilekçesi ve Meram Belediyesi ile yapılan telefon görüşmesi bulunmaktadır. İncelemeye konu olayın fiyat tespiti gibi ağır rekabet ihlallerini içermemesi, iddia edilen ihlalin Mayıs 2005 tarihinde başlamış ve sadece 3 aydır sürüyor olması nedeniyle, bu aşamada 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi gereğince soruşturma açılması yerine, Kanun'un 9/3. maddesinin işletilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

140 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesinde "Kurul, birinci fıkraya göre bir karar almadan önce ilgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerine ihlale ne şekilde son vereceklerine ilişkin görüşlerini yazılı olarak bildirir." şeklinde düzenleme getirilmiştir. Bu madde uyarınca Konya Tüpçüler Odası'na yazılacak bir yazıyla Oda'ya üyelerinin tüp satış hizmetlerinin süresiyle ilgili kanuni süreler dışında bir kısıtlama getirilmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal edeceği, eğer böyle bir karar alındıysa kararın yürürlükten kaldırılması ve bunun üyelerine duyurulması gerektiği, bunların yapılmaması halinde haklarında soruşturma açılacağı gerektiği kanaatine varılmıştır.

05-01/3-3

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Başvuru konusuna yönelik olarak Konya Tüpçüler Odası'na 4054 sayılı Kanun'un 9/3'üncü maddesi uyarınca yazılı görüş gönderilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.